Program

Chairman of the program: Principal Dr. V. R. Sonawane

Guest Of Honour: Prof Dr. G. B. Chaudhari

Welcome Introduction: Prof. Dr. D. R. Baviskar

In A. Y. K. K's College of Education, Dhule on dated 16/07/2023 personality Development Workshop was organized. The guest of Honour Respected Dr. G.B. Chaudhari Sir enlightens the students with their valuable knowledge. He gave various examples on hard work and convinced students that one can get success only through the hard work.

On this occasion Teaching and non-teaching staff, students were present. In the last part of the program extended vote of thanks and concluded the program.

A.Y.K.K's COLLEGE OF EDUCATION NAAC B+ DHULE

I/C Principal
A.Y.K.K's.College of Education
DHULE

Report

Workshop on Digital Teaching Aid

Chairperson of the program: Honourable Dr. V. R. Sonawane

Resource person: Prof. Dr. D. R. Baviskar

A.Y.K.K's College of Education, Dhule of Education organized one day 'Workshop on Digital Teaching Aids'. Honourable Principal Dr. V. R. Sonawane inaugurated the program with a gracious speech. The resource person Prof. Dr. D. R. Baviskar formal introduction was done by Prof. M. V. Wasaikar

The resource person Prof. Dr. D. R Baviskar enlighten the students and guided them on how to prepare the digital educational teaching aids. He was explain the importance of digital teaching aids in education. After extending a vote of thanks the program was concluded with the National Anthem.

A.Y.K.K's COLLEGE OF EDUCATION NAAC B+ DHULE

I/C Principal
A.Y.K.K's.College of Education
DHULE

Outword No.AYKK/CE/ /20 Date :-

Personality Development Work Shop

A workshop was organized in the college regarding personality development. In the Said Workshop Prof. Dr. G. B. Chaudhari, Guided by Dr. Yogesh Suryawanshi. as a president Prin. Dr. Y. H. Saner was. Prof. Dr. G. B. Chaudhari guided various aspects of personality development.

Dr. Yogesh Suryawanshi Guided the development of Female personality. Also explained the importance of personality development for student teacher. Prof D. R. Baviskar moderated. All the teachers got the support of non-teaching staff and for the workshop B.Ed. Student teacher were present.

A.Y.K.K's. COLLEGE OF EDUCATION NAAC B+ DHULE

I/c Principal
A.Y.K.K's.College of Education
DHULE

Outword No.AYKK/CE/ /20 Date :-

2.3.3 Students are encouraged to use ICT support (mobile-based learning, online material, podcast, virtual laboratories, learning apps etc. For their learning including on field practice.)

2.3.3.1 Number of students using ICT support (mobile-based learning, online material, podcast, virtual laboratories, learning apps etc.) for their learning, for the last competed academic year

Sl No.	Number of Students using ICT support	Name of the programme	Name of the course/s	Kinds of ICT support used
1	Academic Year 2021 to 2023	B. Ed	B. Ed 1st Year	e-notes, pdh video,web searching,u-tube
2	First Year101		PE1: Learning, Teaching in Childhood and Growing Up	
3	Second Year 103		PE2: Education in Contemporary India And Genders, School, Society	
4			PE3:Langauge across the Curruculum Knowledge and Curriculum	
5			PE4: Health, Yoga and Physical Education	
6			CPS1: Curruculum and Pedagogic Studies School Subject-I	
7			CPS2:Curriculum and Pedagogic Studies School Subject-II	
8			B.Ed 2nd Year	
9			PE5: Guidance Counselling and Inclusive Education	
10			PE6:Assement and Evolution in School Education	
11			CPS3: Curriculum and Pedagogic Studies School Subject -I	
12			CPS4: Curriculum and Pedagogic Studies School Subject -II	

A.Y.K.K's COLLEGE OF EDUCATION NAAC B+ DHULE

I/C Principal
A.Y.K.K's,College of Education
DHULE

पाठ्यपुस्तक परिक्षण

पाठ्यपुस्तक :- इयत्ता ८वी (मराठी)

प्रथमावृत्ती - २०१७
(महाराष्ट्र राज्य पाठ्यपुस्तक निर्मिती व अभ्यासक्रम संशोधन मंडळ पुणे)

* पाठ्यपुस्तकांचे बहिरंग :-

① मुखपृष्ठ व मलपृष्ठ :- मुखपृष्ठ मलपृष्ठ विषयाला साजेसे व पोषक असून विद्यार्थ्यांचे अवधान खेचून घेणारे आहे. दोन्ही पृष्ठांवर विद्यार्थ्यांमध्ये वाङ्मयीन अभिरुची निर्माण होईल अशी निसर्गचित्रे दिलेली आहेत. या चित्रांतून विद्यार्थ्यांना आपल्या देशातील सुजलाम आणि सुफलामतेची जाणीव स्पष्ट होण्यास मदत होते.

② पुस्तकाचा कागद :- पुस्तकाचा कागद हा बऱ्यापैकी असून तो इयत्ता आठवीच्या विद्यार्थ्यांना हाताळण्यास योग्य वाटतो. कागद पातळ असला तरी तो टिकाऊ व आकर्षक असलेला दिसून येतो.

③ पुस्तकातील छपाई :- पुस्तकांची बांधणी ही दिर्घकाळ टिकणारी असून ती मजबूत असलेली दिसून येते. पुस्तक कसेही वापरले तरी ते फाटण्याची शक्यता अतिशय कमी आहे.

④ पुस्तकाचा आकार :- पुस्तकाचा आकार हा इयत्ता आठवीच्या विद्यार्थ्यांच्या वयोमानास अनुरुप असा असून मुलांना हे

* पाठ्यपुस्तक परिक्षण *

पाठ्यपुस्तक इयत्ता (भूगोल)

भूगोलाचे पाठ्यपुस्तक अचूक असावे यासाठी दोन प्रकारे निकष जाणतात

(१) आंतर्गत परिक्षणाचे घटक / निकष

(२) बाह्य परिक्षणाचे घटक / निकष

आंतर्गत निकष :- पाठ्यपुस्तकाचे आंतर्गत परिक्षण म्हणजे प्रामुख्याने आशयावर भर देवून केलेले दृश्य स्वरुपाचे परिक्षण होय.

* पाठ्यांश :- भूगोलाच्या पाठ्यांश योग्य व अचूक असावा राखाद्या घटकांत अपेक्षित सर्व आशय त्यात यावा.

* मांडणी :- पाठ्यांशात आशयज्ञान तर असावेच पण त्यांची मांडणीही तार्किक असावी. ही मांडणी करताना पाठ्यांशाच्या काठिण्यक्रम लक्षात घ्यावा. उदा:- वातावरण, विभाग (२) जलावरण पाठ्यांशाच्या सुरुवातीस थोडी प्रस्तावना असावी.

* समवाय :- भूगोलाच्या इतर विषयांशी असलेला समवाय पाठ्यपुस्तकातून स्पष्ट व्हावा.

* स्पष्टीकरण :- पाठ्यांशातील संबोध, प्रक्रिया यांचे स्पष्टीकरण पाठ्यपुस्तकात असावे.

(अ) शाब्दिक स्पष्टीकरण :- पाठ्यांशाचे स्पष्टीकरण सुबोध व्हावे म्हणून त्यात योग्य ते शाब्दिक स्पष्टीकरण सुबोध व्हावे म्हणून त्यात योग्य ते शाब्दिक स्पष्टीकरण असावे.

(ब) उदाहरणे :- विविध प्रकारच्या प्रक्रिया, घटना यांची उदाहरणे, पर्वतांची उदाहरणे पुस्तकात दिलेली असतात.

* कृती संशोधन :- *

कवयित्री बहिणाबाई चौधरी उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ जळगाव अंतर्गत अभय युवा कल्याण केंद्र संचालित शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय. धुळे

विषय :

परिवर्तन विद्याप्रसारक संस्थेचे माध्यमिक विद्यालयातील इयत्ता ८ वी च्या विद्यार्थ्यांत भूगोल व अर्थशास्त्र विषयाच्या अध्यापनातून लोकसंख्या विषयक जाणीव जागृती वाढीस लावणाऱ्या अडचणींचा अभ्यास.

संशोधिका :

मंगल शांताराम सरदार,

रोल नं : २१४

मार्गदर्शक शिक्षक :

प्रा. श्री. एस. एस. पाटील सर

वर्ष : 2022-23

प्रतिज्ञापत्र

मी, मंगल शांताराम सरदार अभय युवा कल्याण केंद्र संचलित शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय शैक्षणिक वर्ष 2022-2023 आंतरवासिता उपक्रम पूर्ण करीत आहे. उपक्रम काळात कृतीसंशोधनासाठी इयत्ता ८ वीच्या विद्यार्थ्यांना भूगोल व अर्थशास्त्र विषयाच्या अध्यापनातून लोकसंख्या विषयक जाणीव जागृती विषयक वाढीस लावणाऱ्या येणाऱ्या अडचणीचा अभ्यास या विषयावर कृती संशोधन केले. सदर संशोधनामध्ये दिलेली माहिती ही स्वतः केलेली कृती, वाचन, मनन, चर्चा आणि प्रत्यक्ष भेटीमधून संकलीत केलेली आहे.

माझे मार्गदर्शक प्रा. श्री. एस. एस. पाटील सर यांनी सहकार्य केले असे मी प्रतिज्ञापत्रावर लिहून देते.

नाव: मंगल शांताराम सरदार

मार्गदर्शक प्रमाणपत्र

प्रमाणित करण्यात येते की, अभय युवा कल्याण केंद्र संचालित शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय धुळे प्रशिक्षणार्थी शिक्षिका सरदार मंगल आनाराम यांनी परिवर्तन माध्यमिक विद्यालय धुळे कृति संशोधनास इयत्ता ८ वी (अ) च्या वर्गातील विद्यार्थिनींना भाषा व सामाजिक शास्त्रे विषय अध्यापनातून लोकसंख्या विषयक जाणीव जागृती वाढीस ही संकल्पना समजुण्यात येणाऱ्या अडचणींचा अभ्यास व उपयोजना हा विषय निवडला असून त्यांनी प्रस्तुत कृतिसंशोधनाचे कार्य माझ्या मार्गदर्शनाखाली स्वत: पूर्ण केले आहे.

दिनांक
२७/०५/२०२२

मार्गदर्शक
प्रा. श्री. रास. रास पाटील

★ ऋणनिर्देश ★

शिक्षण क्षेत्रातील कोणत्याही समस्येचा सखोल अभ्यास करण्यासाठी इतरांच्या मदतीची आवश्यकता असते. परिवर्तन माध्यमिक विद्यालय धुळे, येथील मुख्याध्यक जगदिश पाटील सर, पर्यवेक्षक वर्गशिक्षक, ग्रंथपाल इतर कर्मचारी व इयत्ता ८ वी तील विद्यार्थी, विद्यार्थींनी यांनी अनमोल सहकार्य सहकार्य केल्याबद्दल त्यांचे ऋण मी कधीही फेडू शकणार नाही त्या बद्दल त्यांचे आभार व्यक्त करते.

आम्हाला सतत कोणत्याही परिस्थीत सांभाळून घेणारे प्राचार्य जगदीश पाटील सर व शिक्षक महाजन सर भूगोल विषय तर शिक्षिका पी. एन. ठाकूर, चौरे सर मराठी विषय व शिक्षक वर्ग तसेच इतर कर्मचारी यांनी या प्रकल्पाच्या कार्यात जी मदत केली त्याबद्दल मी त्यांचे सदैव ऋणी राहील

तसेच आमचे मार्गदर्शक प्रा. श्री. एस. एस पाटील सर त्यांच्या मी ऋणात राहू इच्छिते. वरील सर्वांच्या सहकार्यानेच मला संशोधन प्रकल्प पूर्ण करणे शक्य झाले.

दिनांक

सरदार मंगल शांताराम

मुख्याध्यापकांचे प्रमाणपत्र

श्री. मुख्याध्यापक श्री जे. साधू पाटील सर परिवर्तन विद्याप्रसारक संस्थेचे माध्यमिक विद्यालय धुळे विषय: परिवर्तन विद्याप्रसारक संस्थेचे माध्यमिक विद्यालयातील इ. ८ वीच्या विद्यार्थ्यांना भूगोल या विषयातील लोकसंख्या जाणीव जनजागृती वाढीस लावणाऱ्या अडचणींचा अभ्यास संशोधन विद्यार्थी: सरदार मंगल आत्माराम यांनी हा विषय घेऊन कृती संशोधन अहवाल सन २०२२-२३ या शैक्षणिक सत्रात उत्तमरितीने पूर्ण केला आहे. सदर कृती संशोधन अहवाल हा पूर्ण केला आहे. सदर कृती संशोधन अहवाल हा त्यांच्या स्वतः च्या परिश्रमाची कलाकृती आहे.

ठिकाण: धुळे
दिनांक:

मुख्याध्यापक स्वाक्षरी
Patil

Head Master,
Parivartan Vidyaprasarak Sanstha's
Madhyamik Vidyalaya,
Chitod Road, Dhule - 424 001. [M.S.]

अनुक्रमणिका

[प्राथमिक विभाग]

	पृष्ठ क्र
मुखपृष्ठ	I
प्रतिज्ञापत्र	II
मार्गदर्शक प्रमाणपत्र	III
ऋणनिर्देश	IV
मुख्याध्यापक प्रमाणपत्र	V
अनुक्रमणिका	VI

मुख्य विभाग

प्रकरण -१	प्रस्तावना	पृष्ठ क्र.
१.१	प्रस्तावना	७
१.२	संशोधनाची गरज	९
१.३	समस्या विधान	१०
१.४	उद्दिष्ट्ये व गृहितके	११
१.५	कार्यात्मक व्याख्या	१२
१.६	व्याप्ती व मर्यादा	१३

प्रकरण-२ संबंधीत साहित्य व संशोधनाचा आढावा

२.१	संशोधन साहित्याचा आढावा	१४
२.२	संबंधित संशोधनाचा आढावा	१५
२.३	संशोधनाचे वेगळेपण	१७

प्रकरण-३ संशोधनाची कार्यपद्धती

३.१	संशोधन पद्धती	१९
३.२	जनसंख्या व न्यादर्श	20
३.३	संशोधनाची साधने	21
३.४	संशोधनाची प्रत्यक्ष कार्यवाही	23

प्रकरण:४ संकलित माहितीचे विश्लेषण व अन्वयार्थ

४.१	माहितीचे सादरीकरण	२५
४.२	माहितीचे विश्लेषण	२६
४.३	अर्थ निर्वचन	२७

प्रकरण-५ सारांश निष्कर्ष व शिफारशी

५.१	सारांश	३७
५.२	निष्कर्ष	३८
५.३	शिफारशी	४०

प्रकरण - १ ले

प्रस्तावना :

आजचे युग हे स्पर्धेचे युग आहे. हेच स्पर्धेचे सुखसोयींनी समृद्ध असे हे मानवी जीवन भू- म्हणजे जमीन पृथ्वीतूर जिव अनेक निर्माण होत त्याचे की लोकसंख्या ही मोठ्याप्रमाणात निर्माण होत आजच्या स्पर्धामय सुखकर होण्यासाठी भूगोल विषयाचा प्रत्यक्ष अप्रत्यक्ष समावेश समावेश प्रत्येक व्यवहारामध्ये होत असतो. म्हणून दैनंदिन जीवनामध्ये भूगोल ला -चे व अर्थशास्त्राचे स्थान अनन्यसाधारण आहे. असे म्हणतात की आपले प्रत्येक काम घड्याळाच्या काट्याबरोबर चालत असते. कारण भूगोल व अर्थशास्त्र हे काटेकोर व अचूक शास्त्र आहे.

व्यवहारामध्ये तर अर्थशास्त्र महत्त्वाचे स्थान आहे. प्रत्येक व्यक्तीला कर्ज देणे-घेणे विविध बचत योजनाला लाभ घेणे. पार्सल करणे, मनीऑर्डर करणे आयकर भरणे अशा व्यवहाराची माहिती असणे अतिशय गरजेचे आहे. आणि अर्थशास्त्राच्या अभ्यासाने व्यक्तीनी एक वैचारिक बैठक तयार होते. अर्थशास्त्राचा अभ्यास असलेल्या व्यक्तीमध्ये स्वावलंबन, आत्मविश्वास, तर्कशुद्ध विचार करण्याची क्षमता एकाग्रता, कल्पकता विचारांची स्वातंत्र्यपणा इ. गुणांचा परिपोष

1.2 संशोधनाची गरज :-

भूगोल अर्थशास्त्र हा अभ्यासक्रमातील एक अनिवार्य विषय आहे. व दैनंदिन जीवनातील सर्व व्यवहार अर्थशास्त्राशिवाय अशक्य आहेत.

भारताच्या लोकसंख्येत भरमसाट वाढ झाली आहे व होत आहे त्याकरिता शिक्षणातून भावी पिढीत त्याविषयीची जाणीव निर्माण करणे गरजेचे आहे. वैद्यकीय मार्गापेक्षा शैक्षणिक मार्ग अधिक फलदायी ठरु शकतो. वाढती लोकसंख्या व त्यातून निर्माण होणारे प्रश्न व समस्या यांची कल्पना मुलांना दिली जावी. हा शैक्षणिक मार्गाचा हेतू आहे. म्हणूनच लोकसंख्या शिक्षणाचा अंतर्भाव शिक्षणात केला गेला. त्या संबंधीच्या घटकांबद्दल जाणीव जागृत भाषा व सामाजिक शास्त्र या अर्थशास्त्र या विषयांच्या अध्यापनातून करता येऊ शकते.

असा प्रयत्न केल्यास, जाणीव जागृतीत वाढ होते काय? ह्या अध्यापनातून कितपत वाढ होते ते पाहण्याची गरज होती. त्यासाठी हा प्रकल्प निवडण्यात आला.

संशोधन साहित्याचा आढावा :-

संशोधनासाठी वापरलेल्या संदर्भ साहित्याचा आढावा :-

प्रस्तुत संशोधनासाठी खालील संदर्भ साहित्याचा आढावा घेतला गेला. संदर्भ साहित्यामुळे संशोधनासंबंधी विस्तृत माहिती मिळते प्रस्तुत संशोधनासाठी वापरलेल्या संदर्भ साहित्याचा आढावा पुढीलप्रमाणे.

कृतीसंशोधन व नावीन्यक्रम :- (स्वविचार प्रकाशन) या पुस्तकांच्या आधारे आराखडा लिहिताना त्याचा क्रम व त्यात नमूद बाबींचा अभ्यास केला व माहिती मिळवली.

अर्थशास्त्र :- (शालेय विषय - आशययुक्त अध्यापन) (स्वविचार व फडके प्रकाशन)

या पुस्तकातून संशोधनासाठी निवडण्यात आलेल्या भूगोल अर्थशास्त्र विषयाचे महत्त्व, गरज यांची माहिती प्रस्तावना लिहितांना घेतली गेली.

पाठ्यपुस्तक (इयत्ता ८वी - भूगोल अर्थशास्त्र) :- या पुस्तकांतून संशोधकाने निवडलेल्या समस्येसाठी, आवश्यक उदाहरणे घटक पाठ्यांश व घटकासंबंधी माहिती गेली.

शैक्षणिक संशोधन (नूतन प्रकाशन) :- कृतीसंशोधन विषयाचे स्वरूप, त्यातील पद्धती व तंत्रे, मूलभूत संकल्पना या पुस्तकातून मिळवले

३.४. संशोधनाची प्रायक्षिक कार्यवाही :-

संशोधकाने परिवर्तन माध्यमिक विद्यालय धुळे इयत्ता ८वी च्या वर्गावर असव पाठ घेतले असता असे आढळून आले की विद्यार्थ्यांना भूगोल अर्थशास्त्र विषयात बऱ्याच अडचणी येतात. यासाठी संशोधकाने परिवर्तन माध्यमिक विद्यालय धुळे या शाळेतील इयत्ता ८ वी च्या विद्यार्थ्यांना शिकू अर्थशास्त्रातील लोकसंख्या जगजागृती करणे ही संकल्पना समजण्यात येणाऱ्या अडचणीचा अभ्यास व उपाययोजना ही समस्या निवडली.

संशोधकाने प्रथम मार्गदर्शकांना समस्याची यादी सादर केली. त्यानंतर विद्यार्थ्यांना येणाऱ्या विविध समस्यामधून वरील अर्थशास्त्र विषयाची समस्या निवडली त्यानंतर संशोधकाने इयत्ता ८ वी च्या वर्गावर ३० विद्यार्थ्यांचा नमुना गट संशोधनासाठी निवडला या गटाला प्रथम प्रश्नावली भरण्यासाठी दिली व पूर्व चाचणी घेण्यास सांगितली या चाचणीत विद्यार्थ्यांना लोकसंख्यावर आधारित काही उदाहरणे सांगितले.

त्यानंतर संशोधकाने उत्तरचाचणी विद्यार्थ्यांना सोडविण्यासाठी दिली यात पूर्व चाचणीत केलेल्या चुकांचे प्रमाण कमी आलेले दिसून आले.

त्यानंतर संशोधकाने ३ पूर्वचाचणी व उत्तरचाचणीवरून माहितीचे विश्लेषण केले.

निष्कर्ष काढणे म्हणजेच पूर्वचाचणी व त्यानंतर उपचारात्मक अध्यापन केल्याने विदयार्थ्यांनी उत्तर चाचणीत चुका कमी प्रमाणात केल्या असे आढळून आले. याच्या-वर आधारीत यांचे प्रमाण दाखविणारे आलेख तक्ते इ. विविध माहिती संकलनाचे साधने वापरून सविस्तर निष्कर्ष संशोधकाने काढले.

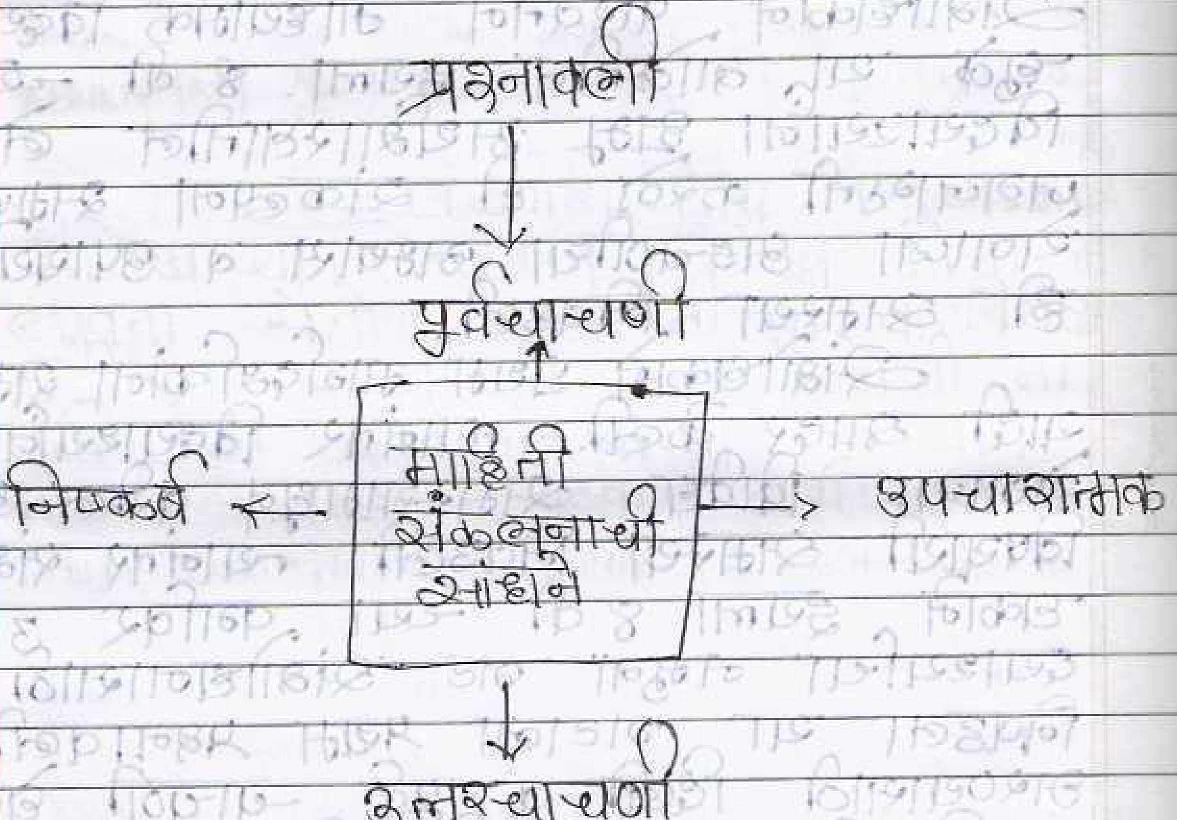

अशाप्रकारे संशोधकाने पूर्वचाचणी - उपचारात्मक अध्यापन - उत्तरचाचणी - निष्कर्ष या क्रमानुसार संशोधनाची कार्यवाही केली.

४.१. माहितीचे विश्लेषण :-

प्रस्तुत संशोधनासाठी संशोधकाने विद्यार्थ्यांच्या प्रश्नावलीतून मिळविलेल्या आधारस्त्रोतावर परिवर्तन माध्यमिक विद्यालय धुळे या शाळेतील इ. ८ वी च्या विद्यार्थ्यांना पूर्व चाचणीत कोणत्या अडचणी येतात? उत्तर चाचणीत कोणत्या अडचणी येतात? या चाचण्यांमध्ये विद्यार्थ्यांना किती गुण मिळतात. त्यांच्या संबंध पुढील कोष्टकावरून स्पष्टीकरण करून निष्कर्ष दिलेले आहेत.

पूर्व चाचणीतील गुण व टक्केवारी

पूर्वचाचणी आलेख

उत्तर चाचणीतील गुण व टक्केवारी.

उत्तर चाचणीतील आलेख.

★ कोष्टक क्र-१ ★

पूर्व चाचणीतील विद्यार्थ्यांना मिळालेले गुण दर्शविणारा तक्ता.

अ. क्र	विद्यार्थ्यांचे नाव	एकूण गुण	मिळालेले गुण	शेकडा गुण
१	मोहिनी रविंद्र सूपनर	20	6	30%.
2	लक्ष्मी अशोक माळी	20	4	20%.
3	योगिनी नितीन बडगुजर	20	2	10%.
४	शितल दगडू पोटे	20	6	30%.
५	कार्तिकी दिपक पाटील	20	7	35%.
६	वैष्णवी जगदीश पाटील	20	7	35%.
७	वैष्णवी हेमंत दळे	20	6	30%.
८	राधिका हनुमंत रूपनेर	20	6	30%.
९	रुकसार शफिक खाटीक	20	2	10%.
१०	सिमरन अमिन खाटीक	20	3	15%.
११	कावेरी परशुराम मराठे	20	9	45%.
१२	सोनाली आनंदा माळी	20	12	60%.
१३	पल्लवी प्रविण शेळके	20	10	50%.
१४	आरती वाल्मीक वाघ	20	7	35%.
१५	छकुली विनोद सूर्यवंशी	20	9	45%.
१६	हर्षदा महेंद्र जाधव	20	18	90%.
१७	नयना नंदु नागापुरे	20	11	55%.
१८	अश्विनी घोडीराम जाधव	20	8	40%.
१९	पल्लवी चंदन मारे	20	5	25%.
20	प्रिती राजेंद्र शेजवळ	20	7	35

पूर्व चाचणी - गुण वारंवारिता सारणी

तक्ता - क्र. १

वर्गांतर	वारंवारिता
०-४	४
५-८	९
९-१२	६
१३-१६	०
१७-२०	१

विश्लेषण :-

विद्यार्थ्यांची पुर्वचाचणी २० गुणांची घेतली त्या ० ते ४ गुण दरम्यान ४ विद्यार्थ्यांना गुण मिळाले ५ ते ८ गुण दरम्यान ९ विद्यार्थीनीत गुण मिळाले सर्वात गुण १५ मिळाले तर १३ ते १६ गुण एकही विद्यार्थ्याला प्राप्त झाले नाही आणि १६ ते २० कमी एकचे विद्यार्थ्याला मिळाले. पुर्वचाचणीमध्ये सर्वात कमी गुण २ मिळाले आहेत.

अन्वयार्थ :-

७०% विद्यार्थ्यांना मुद्रण, मुदत, संख्या ओळखता येते.

कोष्टक क्र. ३

पुर्व व उत्तरचाचणीतील विद्यार्थ्यांना मिळालेले गुण दर्शविणारा तक्ता.

अ.क्र	एकूण गुण	पूर्वचाचणीत मिळालेले गुण	शेकडा गुण	उत्तरचाचणीत मिळालेले गुण	शेकडा गुण
१	20	६	३०%	१३	६५%
२	20	४	२०%	१०	५०%
३	20	२	१०%	०७	५५%
४	20	६	३०%	१४	९०%
५	20	९	४५%	१६	८०%
६	20	७	३५%	११	५५%
७	20	६	३०%	१६	८०%
८	20	६	३०%	20	१००%
९	20	२	१०%	१२	६०%
१०	20	३	१५%	१४	७०%
११	20	९	४५%	१८	९०%
१२	20	१२	६०%	20	१००%
१३	20	१०	५०%	१४	७०%
१४	20	७	३५%	१८	९०%
१५	20	९	४५%	20	१००%
१६	20	१८	९०%	१६	८०%
१७	20	८	४०%	१८	९०%
१८	20	११	५५%	१८	९०%
१९	20	५	२५%	१५	७५%
20	20	७	३५%	१३	६५%

★ संदर्भ सुची ★

अ.क्र.	पुस्तकांचे नाव	लेखक	प्रकाशन वर्ष	प्रकाशन संस्था
१	शैक्षणिक कृतीसंशोधन	डॉ. प्रभाकर हकिम	ऑक्टोबर २००५	मिलिंद जोशेकर बी ध/१, र. सो. पुणे - ३०
२	कृतीसंशोधन व नवोपक्रम	प्रा. श्री केरंदीकर	१४ नोव्हें २००६	फडके प्रकाशन
३	कृतीसंशोधन नवोपक्रम	गाडगील स्वाती	१४ नोव्हें २००६	सुविचार प्रकाशन
४	भुगोल व अर्थशास्त्र		२०१८	श्री. विवेक उत्तर गोसावि, मुंबई - २५.

* पूर्वचाचणी *

शाळेचे नाव :- परिवर्तन माध्यमिक विद्यालय धुळे
इयत्ता - ८ वी
गुण - २०
वेळ - ३० मि.
सूचना - (१) सर्व प्रश्न आवश्यक
(२) कंसातील अंक गुण दर्शवितात

प्रश्न १ ला रिकाम्या जागा भरा (गुण-

(१) लोकसंख्या वाढ ---- मुळे होते.
(१) स्थलांतर (२) जन्मदर (३) विधान एक बरोबर आहे (४) विधान दोन्ही बरोबर आहे.

(२) व्यक्ती किंवा व्यक्तीसमूह दुसरीकडे जाणे किंवा दुसरीकडून येणे म्हणजेच ----- होय.
(१) मृत्युदर (२) आगमन (३) स्थलांतर (४) जन्मद

(३) तुमच्या वर्गातील एकूण विद्यार्थी संख्या किती ---- आहे (१) ३० (२) ४० (३) ६० (४) ८

(४) तुमच्या वर्गातील मुले व मुलींची संख्या ----- आहे.
(१) - ३५-४५ (२) ४०-४० (३) ३०-५० (४) ६०-२०

(५) तुमच्या वर्गात मुलींची संख्या कमी
(५) ----- वयोगटातील लोकांचा समावेश कार्यक्षम लोकसंख्येत होतो.
(१) ० ते १४
(२) १४ ते ६०
(३) १५ ते ६०
(४) १५ ते ५९.

गुण

प्र २रा खालील विधाने तपासा व अयोग्य विधान दुरुस्त करा.

(अ) प्रदेशात क्षेत्रफळावरून लोकसंख्येची घनता समजते ?

(आ) साक्षरतेमुळे प्रदेशातील लोकसंख्येची गुणवत्ता ठरते ?

(इ) अधिक आर्थिक सुबत्ता म्हणजे प्रदेशाचा विकास होय ?

(ई) विकासनशील देशांचा मानव विकास निर्देशांक उच्च असतो ?

(गुण ३)

प्रश्न ३रा. थोडक्यात उत्तरे लिहा ?

(१) जन्मदर म्हणजे काय?

(२) स्थलांतर म्हणजे काय?

(३) लोकसंख्येची घनता अधिक असलेल्या प्रदेशांत कोणत्या समस्या असतील?

(४) लोकसंख्या वितरणावर परिणाम करणाऱ्या अनुकूल व प्रतिकूल घटकांची यादी तयार करा.

विद्यार्थ्यांची यादी

1. मोहिनी रविंद्र सुपनर
2. लक्ष्मी अशोक माळी
3. योगिनी नितीन बडगुजर
4. शितल दगडू पोटे
5. कार्तिकी दिपक पाटील
6. वैष्णवी जगदीश पाटील
7. वैष्णवी हेमंत दके
8. राधिका हनुमंत धके
9. रुकसार शफिक खाटीकर
10. सिमरन अमित खाटीकर
11. कावेरी परशुराम मराठे
12. सोनाली आनंदा माळी
13. पल्लवी प्रविण शेळके
14. आरती वाल्मिक वाघ
15. हर्षाली विनोद सुर्यवंशी
16. हर्षदा महेंद्र जाधव
17. नयना नंदू नागपुरे
18. अश्विनी छोटीराम जाधव
19. पल्लवी चंदन मोरे
20. प्रिती राजेंद्र शेलवके